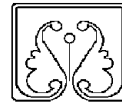

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال دهم، شماره چهارم، پیاپی ۲۸

دانشگاه کرمان

تمایل به پرداخت مردم و برآورد ارزش اقتصادی اماکن ورزشی شهر تبریز

رقیه سرلاب*^۱، محمدرسول خدادادی^۲، سیدمحمدکاشف^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۴/۳۰

چکیده

هدف: قیمت‌گذاری کارکردهای اماکن ورزشی که عموماً بدون قیمت می‌باشند، گام مهمی برای تصحیح تصمیمات اقتصادی در راستای توسعه و رشد صنعت ورزش می‌باشد.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر کاربردی و جزء تحقیقات توصیفی-تحلیلی بود که به صورت میدانی انجام گرفت. پژوهش حاضر مجموعه‌های ورزشی استادیوم تختی واقع در چهار راه باغ‌شمال تبریز، میرداماد و منظریه تبریز را مورد بررسی قرار داد. جامعه آماری شامل مراجعه‌کنندگان به سالن‌های ورزشی بود که بر اساس جدول مورگان ۳۸۴ نفر به صورت تصادفی طبقه‌ای و خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه بود. به منظور بررسی سوالات تحقیق از روش ارزشگذاری مشروط با استفاده از نرم‌افزار اسپاس اس‌اس نسخه ۲۰ و نرم افزار ایپویز نسخه ۹ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد که میانگین میزان تمایل به پرداخت افراد برای اماکن ورزشی در مناطق باغشمال، منظریه و میرداماد به ترتیب عبارت‌اند از: ۴۷/۴۴۹۱۰ تومان، ۵۲/۳۴۰۴۳ تومان و ۴۲/۱۵۰۰۰ تومان بودند. همچنین ارزش کل تمایل به پرداخت برای مناطق مذکور به ترتیب برابر با ۹۵۰۸۷۷۹۶ تومان، ۵۹۰۳۹۵۲۰ تومان و در نهایت برابر با ۶۰۶۹۶۰۰۰ تومان در طول یک سال می‌باشد.

نتیجه‌گیری: موقعیت جغرافیایی و حضور مربیان مجرب و کارآموزده از دلایل افزایش تمایل به پرداخت می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تمایل به پرداخت، ارزش اقتصادی، ارزش‌گذاری مشروط، اماکن ورزشی.

۱. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران ۲. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران ۳. استادمدریس ورزشی دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: r.sarlab@urmia.ac.ir

مقدمه

از دهه ۱۹۷۰، ورزش با جهانی شدن کسب و کار، رویدادهای عمومی توأم با مشارکت‌کنندگان ورزشی و سرمایه و کار در حال حرکت، نقش فزاینده‌ای در سراسر جهان به خود اختصاص داده است. ورزش و رویدادهای ورزشی به یک نشانه قابل توجه و مؤلفه جدایی‌ناپذیر از یک پدیده جهانی سازی تبدیل شده است، که شاهد تغییر تولید از جوامع توسعه‌یافته به کمتر توسعه‌یافته و تمرکز گسترده، در جهانی توسعه یافته است (Pitts & Zhang, 2016). از آنجایی که جهان سازی، بخش‌های عمده اقتصادی در سراسر جهان را از آن خود کرده است، صنعت ورزش نیز از این روند مستثنی نبوده و در حقیقت، یکی از صنایعی بوده است که بیشترین سود را برای توسعه و گسترش به بازار جهانی ارائه داده است (Zhang, Pitts, & Kim, 2017). به همین دلیل است که ورزش در ابعاد گوناگون جامعه رسوخ کرده و اثرات اقتصادی بی‌بدیلی از خود برجای گذاشته است. اثراتی همچون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، ایجاد اماکن و تسهیلات، مشارکت در بازار بورس و در بعدی دیگری در زمینه‌هایی چون ارتقای سلامتی جامعه، کاهش هزینه‌های درمانی و افزایش عملکرد و بهره‌وری کارکنان نقش تعیین‌کننده ای ایفا کرده است (Sultan Hussein, Ghahfarokhi Alidost, & Farahani, 2014). اثرات اقتصادی و غیراقتصادی صنعت ورزش نقش بسزایی در رشد و توسعه اقتصاد یک کشور دارد. رشد و توسعه اقتصادی از جمله اهدافی است که همه کشورهای جهان برای دستیابی به آن تلاش می‌کنند و امروزه صنعت ورزش یکی از عوامل

زمینه‌ساز رشد و شکوفایی اقتصاد کشورها به شمار می‌آید. هدف اقتصادی ورزش سرمایه‌گذاری و تجدید حیات اقتصادی در مناطق و شهرها می‌باشد. لذا وجود اماکن ورزشی و مجموعه‌های ورزشی نه تنها به لحاظ نقشی که در توسعه شهری و افزایش مشارکت ورزشی شهروندان دارد؛ بلکه موجب افزایش چرخ اقتصادی در حوزه صنعت ورزش و اقتصاد ملی می‌شود. همین طور برآورد ارزش اقتصادی اماکن ورزشی در یک شهر علاوه شفاف‌سازی قیمت برای مشتریان و منافع مادی و غیرمادی حاصل از اماکن ورزشی به اصلاح قیمت‌گذاری های یکسان در حوزه صنعت ورزش و افزایش سود مالی اماکن ورزشی کمک شایانی می‌کند و در نهایت موجب توسعه بیش از پیش اماکن ورزشی مطابق با نیاز مردم و افزایش همگانی نیز می‌گردد (Sports Econ Austria, 2012). اکنون در کشورهای صنعتی و پیشرفته، معمولاً برخورداری از یک سرانه مناسب از فضاهای خدماتی و ورزشی الزامی شده است و بنابراین در هر گونه برنامه‌ریزی شهری، ضرورت‌های بهداشتی، تفریحی و زیست محیطی ایجاب می‌کند که به دنبال یک سرانه مناسب در تخصیص فضاها برای ارائه خدمات ورزشی در محدوده شهرها باشیم (Sultan Hussein et al., 2014). علاوه بر سرانه، قیمت‌گذاری اماکن ورزشی از اهم مواردی است که تاکنون بدان پرداخته نشده است و نرخ تعیین شده‌ای برای پرداخت حق عضویت در اماکن ورزشی وجود ندارد. ارزش‌گذاری اصولی و صحیح دارایی‌ها، سبب تخصیص بهینه منابع سرمایه‌ای می‌شود. تخصیص بهینه سرمایه در اقتصاد نیز، نقش عمده‌ای در رشد و توسعه سازمان دارد.

ارزش‌گذاری نادرست و استفاده از روش‌های نامناسب و غیرعملی در تعیین ارزش دارایی‌ها، باعث تخصیص غیربهینه سرمایه و به هدر رفتن منابع سرمایه‌ای می‌شود (Darabi & Alimardani, 2012). همین‌طور ارزش‌گذاری اماکن ورزشی برای تصحیح تصمیمات اقتصادی که اغلب به عنوان کالا و خدمات می‌نگرند، از مهم‌ترین عناصر برنامه ریزی در حیطه صنعت و اقتصاد ورزش محسوب می‌گردد. ارزش‌گذاری باشگاه‌ها، اماکن و مجموعه‌های ورزشی با توجه به اثر پرننگی که در جامعه دارند و همین‌طور افزایش درآمدزایی آن‌ها و نگاه اقتصادی به امر صنعت ورزش از اهمیت بیشتری در صنعت ورزش و اقتصاد شهری دارد. فرآیند ارزش‌گذاری اماکن ورزشی موجب افزایش حضور و مشارکت ورزشی افراد در استادیوم‌ها، باشگاه‌ها و مجموعه‌های ورزشی می‌شود و موجب چرخیدن چرخ اقتصادی و افزایش رشد اقتصادی ورزش می‌شود. در واقع یکی از راهکارهایی که می‌تواند به سودآوری مجموعه‌های ورزشی کمک کند و اقتصاد را به خوبی به گردش درآورده و در کنار آن موجب افزایش افراد و مشارکت ورزشی شود، تعیین نرخ بهینه برای باشگاه‌ها و مجموعه‌های ورزشی است. این نرخ می‌تواند به گونه‌ای تعیین شود که تقاضا برای آن را افزایش دهد. همچنین پژوهشگران متعددی بیان کرده‌اند که بین احداث زیرساخت‌های ورزشی نظیر اماکن و مجموعه‌های ورزشی و استادیوم‌ها با رشد اقتصادی در نواحی شهری رابطه وجود دارد (Bidram, Safari, & Darvar, 2017) ادبیات مربوط به تمایل به پرداخت برای فعالیت‌های بدنی و ورزش‌های تفریحی محدود است.

جانسون و همکاران^۱ (۲۰۰۷) بیان کردند که عمده مطالعات منتشر شده روش ارزش‌گذاری مشروط^۲ در زمینه ورزشی بر روی تمایل به پرداخت ورزش‌های حرفه‌ای یا تماشاگران متمرکز شده است. علاوه بر این‌ها عمده مطالعات صورت گرفته در حوزه ارزش‌گذاری بیشتر بر روی منابع طبیعی و زیست محیطی، پارک‌ها، مناطق جنگلی و تفریحی در داخل و خارج کشور بوده است. از جمله ارزش‌گذاری آبشارها و سازه‌های تاریخی شوشتر (Kargar Bideh & Liani, 2017)، ارزش تفریحی پارک جنگلی مشهد (Khaksar Astaneh, daneshvar, & Kalateh Arabi, 2011)، بررسی تأثیر پیش زمینه کشاورزی در تمایل به پرداخت برای محصولات غذایی سالم در شهر تبریز (Pieshwar, Ghahramanzadeh, & Hagjou, 2014) می‌توان اشاره کرد. همچنین در حوزه ورزشی نیز می‌توان به تحقیقاتی از قبیل استفاده از انتخاب گسسته برای برآورد تمایل به پرداخت تماشاگران برای هزینه‌های بیس بال حرفه‌ای (Jin-ho & Seong, 2019)، تمایل به پرداخت هزینه برای کالاهای عمومی تولید شده توسط پروژه‌های توسعه‌های بزرگ ورزشی: رویکرد ارزش‌گذاری مشروط (Johnson, John, Whitehead, & Daniel, 2012) و در نهایت به برآورد ارزش اقتصادی باشگاه فوتبال فولاد مبارکه سپاهان برای شهر اصفهان (Bidram et al., 2017) اشاره کرد.

مقادیر حاشیه تمایل به پرداخت^۳ که معمولاً به عنوان قیمت ضمنی از آن یاد می‌شود^۴ برای اندازه‌گیری میزان پولی که مصرف‌کنندگان

1. Johnson et al

2. Contingent Valuation Method

حالتی که کالاها و خدمات در بازار مبادله می‌شوند، تمایل به پرداخت افراد می‌بایست با مجموع قیمت بازاری کالا و مزاد مصرف‌کننده برابر باشد؛ اما در حالتی که کالاها غیربازاری باشند، تمایل به پرداخت با مجموع ارزش‌های مصرفی و غیرمصرفی کالای مدنظر برابر است (Castellanos, Sanchez, & Garcia Villar, 2014). لذا در این پژوهش ما درصدد پرسش میزان تمایل به پرداخت اماکن ورزشی مناطق سه‌گانه استان آذربایجان شرقی بوده‌ایم و از این حیث ارزش اقتصادی مکان ورزشی نیز قابل برآورد خواهد بود. بر مبنای آنچه که در بالا ذکر شد و اهمیت ارزش‌گذاری اماکن ورزشی یکی از بهترین راه‌ها در دستیابی به راه حلی اقتصادی برای این مسأله این است که نهایت تمایل به پرداخت افراد و ورزشکاران را از زیربنا بدانیم. در این صورت می‌توان نرخ مناسبی برای آن تعیین کرده و درآمد قابل قبولی از این راه به دست آورد. در واقع تا زمانی که تمایل به پرداخت مردم برای حق عضویت بیشتر از میزان بهای تعیین شده باشد، این مکان با افزایش تقاضا روبه‌رو خواهد شد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش تحقیق از نوع تحقیقات تحلیلی-توصیفی و به صورت میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری مورد مطالعه ساکنان شهر تبریز بودند که از اماکن ورزشی ۳ منطقه مهم شهر تبریز استفاده می‌کردند. این اماکن ورزشی در غالب مجموعه‌های ورزشی استادیوم تختی واقع در چهار راه باغ‌شمال تبریز، میرداماد و منظریه تبریز می‌باشند. حجم نمونه آماری نیز با فرمول کوکران حدود ۳۸۱ نفر برآورد گردید که

مایل به پرداخت آن هستند برای حفظ میزان فعلی ابزار خود با توجه به تغییر واحد در سطح یک ویژگی خاص، محاسبه می‌شوند (Jin-ho & Seong, 2019). در روش ارزش‌گذاری مشروط کالا و خدمات یا بازار دارند که قیمت آن‌ها با مکانیزم بازار، عرضه و تقاضا، تعیین می‌شود یا بازار ندارند که در این صورت از روش‌های مختلفی قیمت‌گذاری می‌شوند. در زمینه کالاها و خدماتی که برای آن‌ها بازار وجود دارد، این امکان وجود دارد که براساس تعداد عرضه‌کننده و تقاضاکننده بازارهای مختلفی پدید آید. ویژگی تمام این بازارها این است که توابع عرضه و تقاضا تعیین‌کننده قیمت و مقدار تعادل است. درباره تعیین قیمت در بازار باید گفت هم عرضه و تقاضا تابع قیمت هستند و هم قیمت تابعی از عرضه و تقاضاست (Bidram et al., 2017). روش ارزش‌گذاری مشروط، میزان تمایل به پرداخت^۱ یا میزان تمایل به دریافت را برای تغییرات به‌وجود آمده در کالاها و خدمات غیربازاری، به‌طور مستقیم با پرسش از مردم ارزش‌گذاری می‌کند؛ برای مثال از آن‌ها پرسیده می‌شود حاضرید چه مبلغی برای بهبود کیفیت هوا به میزان X درصد بپردازید؟ (تمایل به پرداخت). یا از آن‌ها پرسش می‌شود حاضرید چه مبلغی بگیرید تا اجازه دهید کارخانه‌ای که منجر به افزایش آلودگی هوا به میزان X درصد خواهد شد در نزدیکی منزلتان تأسیس شود؟ (تمایل به دریافت). در واقع هدف روش ارزش‌گذاری مشروط، استخراج برتری‌ها و سلیقه‌های فردی در زمینه‌های پولی برای تغییر در کیفیت و کمیت کالاها و خدمات غیربازاری است. در

1. Willingness to pay

به صورت تصادفی طبقه‌ای و خوشه‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها برای مدت ۲ هفته به صورت روزهای زوج و فرد (زمان برگزاری کلاس‌ها برای آقایان و بانوان) در مکان‌های مذکور توسط یک شخص به صورت دستی بین گروه‌های مختلف سنی، جنسیتی و اجتماعی که به مجموعه ورزشی رجوع می‌کردند، توزیع شد. با این حجم از نمونه باید گفت در بیش از ۹۰ درصد مواقع، تمایل به پرداخت واقعی با تمایل به پرداخت برآورد زده شده حدود ۱۵ درصد اختلاف خواهد داشت. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که به چند منظور استفاده گردید: بررسی میزان تمایل پرداخت شهروندان برای اماکن و مجموعه‌های ورزشی؛ برآورد ارزش اقتصادی اماکن ورزشی؛ همچنین شناسایی عوامل مؤثر در تمایل به پرداخت شهروندان برای اماکن ورزشی در شهر تبریز. در اینکار ما از پرسشنامه بیدرام و همکاران (۱۳۹۶) که برای برآورد ارزش اقتصادی باشگاه فوتبال فولاد مبارکه سپاهان برای شهر اصفهان به کار گرفته شده بود، استفاده کردیم. پرسشنامه مذکور در دو بخش تدوین گردید. بخش اول شامل سوالات مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه بود. که در قالب ۱۱ سوال از قبیل جنس، وضعیت تأهل، سن، نام رشته ورزشی و نوع رشته، میزان تحصیلات، سابقه فعالیت ورزشی، مدت زمان زندگی در تبریز، سکونت دائمی یا موقت، میزان درآمد ماهانه خانواده (تومان) و تعداد افراد خانواده تنظیم شده بود. در بخش دوم پرسشنامه که با عنوان تمایل به پرداخت تمییز شده بود شامل ۱۴ سوال بود. در این بخش علاوه بر پرسش مبلغ پیشنهادی سالن و اماکن ورزشی برای حضور در رشته‌های

مختلف ورزشی از افراد در ارتباط با میزان تمایل به پرداخت برای مبلغ پیشنهادی توسط اماکن ورزشی نظرخواهی شد. همچنین برای اینکه این تحقیق نتایج بهتری در خصوص تمایل و عدم تمایل افراد برای پرداخت به اماکن ورزشی را بیشتر و بهتر تبیین نماید از سوالاتی در این راستا در پرسشنامه گنجانده شد از قبیل تعداد جلسات در هفته برای حضور در سالن، تمایل به حضور کمتر یا بیشتر در هفته، دلایل تمایل و یا عدم تمایل به فعالیت ورزشی در اماکن ورزشی، علاقه‌مندی به سالن ورزشی، اطلاع از اخبار، اولویت بندی رشته‌های ورزشی، توصیه باشگاه مذکور به دوستان و اطرافیان، دائمی یا موقت بودن مشتری، مشارکت در تأمین بودجه سالن. لازم به ذکر است که میزان ارزش اقتصادی در پژوهش حاضر برای مدت دو هفته بوده (بصورت روزهای زوج و فرد برای باشگاه‌های ورزشی) و برای نمونه مورد مطالعه (افراد) که در این مدت به باشگاه مراجعه می‌کردند، می‌باشد.

در عبارت روش ارزش‌گذاری مشروط، واژه مشروط نشان‌دهنده وجود شرطی در شبیه‌سازی بازار فرضی برای کالای پرسش شده است که بر مبنای آن بازارهای فرضی باید به صورت عادی طراحی شوند تا اشخاص پاسخ‌دهنده از فضای طراحی شده درک درست‌تری داشته باشند و از به وجود آمدن تورش در پاسخ‌های داده شده جلوگیری شود. بنابراین واقعیت‌گرایی برای تضمین دقت و اعتبار تمایل به پرداخت اشخاص، شرطی لازم است. برای دستیابی به برآوردی دقیق از میزان منافع حاصل از کالاهای غیربازاری، پرسشنامه باید به طور هم‌زمان ضرورت‌های اصول حاکم بر روش‌شناسی پژوهش و نظریه‌های اقتصادی را تأمین کند.

صورت برابر و مستقل توزیع شده‌اند. تفاوت ایجاد شده در مطلوبیت فرد ورزشکار (DU) در اثر استفاده از امکان ورزشی عبارت است از:

$$\Delta U = (1, Y - A; S) - U(0, Y; S) + (E_1 - E_0)$$

از آنجا که ساختار پرسش‌نامه دوگانه دو بعدی در بررسی تمایل به پرداخت افراد، دارای یک متغیر وابسته با انتخاب دوگانه است، جهت برآورد به مدل کیفی انتخاب نیاز داریم و به طور معمول در روش‌های کیفی، از مدل‌های لاجیت و پروبیت برای بررسی میزان تأثیر متغیرهای توضیحی مختلف بر میزان WTP مشتریان برای تعیین ارزش استفاده می‌شود. در چارچوب الگوی لاجیت، احتمال (P_i) اینکه فرد یکی از پیشنهادها را بپذیرد، به صورت رابطه زیر بیان می‌شود:

$$P_i = F_{\eta}(\Delta U) = \frac{1}{1 + \exp(-\Delta U)} = \frac{1}{1 + \exp[-(\alpha + \beta A + \gamma Y + \delta S)]}$$

که در آن تابع توزیع تجمعی با اختلاف لوجستیک استاندارد است و بعضی از متغیرهای اقتصادی - اجتماعی از جمله درآمد، مبلغ پیشنهادی، سن، جنسیت، اندازه خانوار و تحصیلات و ... در این تحقیق را شامل می‌شود. α عرض از مبدأ، β و θ ضرایب قابل برآوردی است که پیش‌بینی می‌شود $\theta > 0$ ، $\beta < 0$ و $\alpha > 0$ باشد (Asafu-Adjaye & Tapsuwan, 2008). به طور کلی برای محاسبه مقدار تمایل به پرداخت سه روش رایج وجود دارد: روش اول معروف به متوسط تمایل به پرداخت است که از آن برای محاسبه مقدار انتظاری تمایل به پرداخت از طریق انتگرال‌گیری عددی بین صفر تا بی‌نهایت استفاده می‌شود. روش دوم معروف

هنگام به کار بردن روش ارزش‌گذاری مشروط در برآورد تمایل به پرداخت افراد، باید مراحل زیر طی شوند:

۱. طراحی بازار فرضی کالا یا خدمتی که محاسبه تمایل به پرداخت افراد برای آن مدنظر است؛

۲. جمع‌آوری داده‌ها؛

۳. محاسبه متوسط تمایل به پرداخت افراد؛

۴. برآورد تابع تقاضا یا عوامل مؤثر بر تمایل به پرداخت.

اصول ارزش‌گذاری مشروط و انتخاب دوگانه دوبعدی (DDC)

در روش انتخاب دوگانه فرض می‌شود افراد دارای تابع مطلوبیت به شکل زیر هستند:

$$U(Y, S)$$

که در آن U تابع مطلوبیت غیرمستقیم، Y درآمد فرد و S برداری از سایر عوامل اقتصادی - اجتماعی فرد است. هر فرد حاضر است مبلغی از درآمد خود را برای استفاده از ماکن ورزشی به عنوان مبلغ پیشنهادی (A) بپردازد که این استفاده باعث ایجاد مطلوبیت برای وی می‌شود. میزان مطلوبیت ایجاد شده در اثر استفاده از ماکن ورزشی بیشتر از حالتی است که وی از ماکن ورزشی استفاده نمی‌کند که رابطه شماره (۲) آن را نشان می‌دهد (Hanemann, 1994).

$$\Delta U = (1, Y - A; S) + E_1 \geq U(0, Y; S) + E_0$$

U: مطلوبیت غیرمستقیمی است که فرد استفاده کننده به دست می‌آورد، یک: پذیرش مبلغ پیشنهادی (تعیین شده توسط امکان ورزشی)، صفر: عدم پذیرش مبلغ پیشنهادی، A: مبلغ پیشنهادی، S: سایر ویژگی‌های اقتصادی - اجتماعی مؤثر بر ترجیحات فرد، E_1 و E_0 : متغیرهای تصادفی با میانگین صفر هستند که به

توضیحی می‌باشد. متغیرهای توضیحی بررسی شده در این مطالعه شامل مبلغ پیشنهادی باشگاه یا اماکن ورزشی، درآمد، سن، وضعیت تأهل، جنسیت، سطح تحصیلات، نوع رشته، رشته ورزشی، سابقه فعالیت ورزشی، مدت زمان سکونت و نوع سکونت، تعداد افراد خانواده، تعداد جلسات در هفته، امکانات شامل مربی، تجهیزات، دسترسی، بهداشتی و ایمنی؛ عدم علاقه و مبلغ بالای شهریه می‌باشند. به منظور برآورد ضرایب، ابتدا متغیرهای مستقل و وابسته در نرم افزار ایویوز تعریف گردیده، سپس ورود اطلاعات مربوط به هر متغیر انجام گرفت. برای بررسی یافته‌های توصیفی داده‌های تحقیق از آزمون‌های آمار توصیفی فراوانی، درصد فراوانی در نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۰ و اکسل ۱۳ استفاده شد و در نهایت برای تخمین ارزش کل اقتصادی باشگاه و عوامل مؤثر از نرم افزار ایویوز نسخه ۹ استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

نتایج توصیفی تحقیق در مناطق سه‌گانه استان آذربایجان شرقی نشان داد که ۴۹/۷ درصد ورزشکاران در منطقه باغشمال زن و ۵۰/۳ درصد مرد بودند. همچنین در منطقه منظره درصد مرد و در منطقه ۵۰/۸ درصد زن و ۴۹/۲ درصد مرد و در منطقه میرداماد ۶۹/۱ درصد زن و ۳۰/۹ درصد از ورزشکاران مرد بودند. مشخص است که بیشترین افراد نمونه در هر سه منطقه باغشمال، منظره و میرداماد زن هستند و کمترین تعداد مرد بودند. همچنین تعداد ورزشکارانی که به پرسشنامه حاضر در مناطق مربوطه پاسخ دادند باغ شمال با ۱۶۷ نفر بیشترین و میرداماد ۹۴ و

به متوسط تمایل به پرداخت کلی است که برای محاسبه مقدار انتظاری تمایل به پرداخت از طریق انتگرال‌گیری عددی در محدوده منفی بی‌نهایت تا مثبت بی‌نهایت به کار می‌رود. روش سوم معروف به متوسط تمایل به پرداخت قسمتی است و از آن برای محاسبه مقدار انتظاری تمایل به پرداخت از طریق انتگرال‌گیری عددی در محدوده صفر تا پیشنهاد حداکثری استفاده می‌شود. از بین این روش‌ها روش سوم مناسب‌تر است. زیرا این روش ثبات و سازگاری محدودیت‌ها با نظریه، کارایی آماری و توانایی جمعی‌سازی را دارا می‌باشد. پارامترهای مدل با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی که تنها تکنیک برای برآورد مدل لاجیت است، برآورد می‌شود. سپس، مقدار انتظاری WTP به وسیله انتگرال‌گیری عددی در محدوده صفر تا بالاترین پیشنهاد (A) به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$E(WTP) = \int_0^{\max A} F_p(\Delta U) dA = \int_0^{\max A} \left(\frac{1}{1 + \exp - (\alpha + \beta A)} \right) dA$$

که E(WTP) مقدار انتظاری WTP است و α^* عرض از مبدا تعدیل شده بوده که به وسیله جمله اجتماعی - اقتصادی به جمله عرض از مبدا اصلی (α) اضافه شده است

$$\alpha^* = (\alpha + \gamma Y + \theta S)$$

مدل رگرسیونی جهت برآورد تمایل به پرداخت برای مطلوبیت اماکن ورزشی به صورت معادله زیر می‌باشد:

$$WTP_i = \beta_0 + \beta_i X_i \quad i = 1, 2, 3, \dots, n$$

که X_i متغیرهای توضیحی، β_i ضرایب متغیرهای توضیحی و n تعداد متغیرهای

سال، ۲۰/۷ درصد بین ۲۱ تا ۳۱ سال، ۱۳/۱ درصد بالای ۳۱ سال سابقه سکونت در تبریز را داشتند. در ارتباط با نوع سکونت افراد نتایج نشان داد که ۸۲ درصد از افراد نمونه سکونت دائم و ۶۶ درصد سکونت موقتی در تبریز داشتند. نتایج تحقیق در ارتباط با تعداد افراد خانوار نشان داد که ۳۴/۱ درصد از افراد نمونه بین ۱ تا ۳ نفر، ۶۲/۲ درصد بین ۴ تا ۶ نفر، ۳/۱ درصد بین ۷ تا ۹ نفر و ۰/۵ درصد بالای ۹ نفر در خانواده عضو داشتند. در ارتباط با میزان درآمد خانوار نتایج نشان داد که ۶۵ درصد از افراد نمونه بین ۱ تا ۳ میلیون تومان، ۱۸ درصد بین ۴ تا ۵ میلیون تومان و ۱۵ درصد بالای ۵ میلیون تومان در ماه درآمد داشتند. به عبارتی بر مبنای یافته‌های تحقیق ۶۵/۹ درصد از افراد درآمد بین ۱ تا ۳ میلیون، ۱۸/۹ درصد بین ۴ تا ۵ میلیون و ۱۵/۲ درصد درآمد بالای ۵ میلیون داشتند.

همچنین ۷۰ درصد افراد در منطقه باغشمال در رشته‌های ورزشی مورد بررسی تمایلی به پرداخت مبلغ تعیین شده توسط اماکن ورزشی در این منطقه را ندارند و فقط ۳۰ درصد با مبلغ پرداخت شده موافق هستند. همچنین در منطقه میرداماد ۵۷ درصد تمایلی برای مبلغ تعیین شده نشان ندادند و ۴۲ درصد موافق این مبلغ هستند. برای منطقه منظره نیز ۵۴ درصد مخالف و ۴۵ درصد موافق مبلغ تعیین شده برای پرداخت به اماکن ورزشی در این منطقه می‌باشند.

برآورد ارزش اقتصادی اماکن ورزشی به

تفکیک مناطق سه‌گانه تبریز

پس از محاسبه میانگین (بر حسب تومان)، تعداد افراد و انحراف استاندارد مبلغ تعیین شده توسط

منظره ۱۲۰ نفر بودند. در ارتباط با وضعیت تأهل، ۷۳ درصد از افراد نمونه مجرد و ۲۷ درصد آنان متأهل بودند. رشته‌های ورزشی افراد شرکت‌کننده در نمونه آماری تحقیق نشان داد که تقریباً ۲۵/۵ درصد از افراد نمونه در رشته ورزشی فوتسال، ۱۴ درصد در ورزش‌های رزمی، ۶۰ درصد شنا، ۹ درصد تیر و کمان، ۱۸ درصد شمشیربازی، ۱۰ درصد کشتی، ۱۰ درصد تنیس خاکی، ۷ درصد والیبال و وزنه برداری، ۵ درصد اسکیت، ۹ درصد بسکتبال و ۲ درصد در رشته ورزشی اسکواش فعالیت داشتند. در ارتباط با نوع رشته ورزشی نتایج نشان داد که ۴۷ درصد از افراد نمونه در ورزش‌های تیمی و ۵۱ درصد در ورزش‌های انفرادی فعالیت داشتند. میزان تحصیلات افراد ۲۱ شرکت‌کننده در تحقیق نشان داد که ۲۱ درصد از افراد زیردیپلم، ۲۸ درصد دیپلم، ۴۰ درصد کارشناسی، ۷ درصد کارشناسی ارشد و ۲ درصد مدرک دکتری داشتند. میزان سابقه فعالیت ورزشی نشان داد که ۱۹/۴ درصد از افراد نمونه در مجموع شش گروه زیر ۵ سال، ۱۷/۴ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال، ۲۳/۲ درصد بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۱۶/۸ درصد بین ۱۶ تا ۲۰ سال، ۸/۴ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال، ۹/۷ درصد بین ۲۶ تا ۳۰ سال، ۱/۳ درصد ۳۱ تا ۳۵ سال و ۳/۹ درصد بالای ۳۶ سال سابقه فعالیت ورزشی داشتند. وضعیت سنی افراد نشان داد که ۳۷/۸ درصد از افراد نمونه بین ۱۵ تا ۲۰ سال، ۴۰/۴ درصد بین ۲۱ تا ۳۰ سال، ۱۲/۹ درصد بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۶/۳ درصد بین ۴۱ تا ۵۰ سال و ۲/۶ درصد بالای ۵۰ سال سن داشتند. میزان مدت زمان سکونت افراد نشان داد که ۲۹/۴ درصد از افراد نمونه بین ۱ تا ۱۰ سال، ۳۶/۷ درصد بین ۱۱ تا ۲۰

مردان نسبت به زنان احتمال بیشتری دارد که تمایل به پرداخت داشته باشند، که این نتیجه ناشی از این است که مردان نسبت به مشارکت ورزشی از دیدی بهتری برخوردارند و همچنین شرایط مساعدتری نسبت به بانوان برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی دارند. هم‌چنین اثر نهایی این متغیر برابر ۰/۲۶ بوده و بدین معناست که یک واحد افزایش این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان ۰/۲۶ واحد افزایش می‌دهد. ضریب متغیر تعداد اعضای خانواده برای منطقه باغشمال منفی شده است. این نشان می‌دهد که تحت سناریوی بازار فرضی، افرادی که در خانواده‌های پرجمعیت زندگی می‌کنند احتمال کم‌تری دارد که تمایل به پرداخت برای اماکن ورزشی داشته باشند، که این امر به دلیل مخارج بالای زندگی در این خانواده‌ها است. هم‌چنین اثر نهایی این متغیر برابر ۰/۰۴- است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را برای اماکن ورزشی به میزان ۰/۰۶ واحد کاهش می‌دهد.

ضریب متغیر درآمد که یکی از مهم‌ترین متغیرهای توضیحی می‌باشد برای هر دو منطقه باغشمال و میرداماد مثبت شده است که این علامت با نظریه مطابقت دارد. این مطلب حاکی از آن است که تحت سناریوی بازار فرضی میزان پذیرش مبلغ پیشنهادی ارائه شده همراه با افزوده شدن درآمد، افزایش می‌یابد. هم‌چنین اثر نهایی این متغیر برای باغشمال برابر ۰/۰۳ و برای میرداماد ۲/۱۲ برآورد شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت ورزشکار را به میزان ۰/۰۳ و ۲/۱۲ واحد افزایش می‌دهد.

اماکن ورزشی و مبلغ تمایلی مردم برای پرداخت به اماکن ورزشی برای مناطق سه‌گانه، به برآورد ارزش اقتصادی مناطق آن‌ها پرداخته شد. نتایج در ذیل به تفکیک مناطق سه‌گانه آورده شده است. از فرمول زیر برای برآورد ارزش اقتصادی استفاده شده است. نتایج در جدول شماره ۱ در زیر نشان داده شده است.

ارزش کل تمایل به پرداخت منطقه باغشمال برای فعالیت‌های ورزشی = متوسط تمایل به پرداخت در باغشمال * تعداد مصاحبه شوندهگان - ارزش کل اقتصادی منطقه باغشمال برای فعالیت‌های ورزشی (مبلغ تعیین شده توسط مکان ورزشی) = متوسط مبلغ تعیین شده مکان ورزشی برای پرداخت در باغشمال * تعداد مصاحبه شوندهگان

بعد از محاسبه تمایل به پرداخت افراد (جدول شماره ۱) به بررسی معنادار بودن ضرایب متغیرهای توضیحی تحقیق پرداخته شد. به این ترتیب با استفاده از روش حداکثر درست‌نمایی (ML)، متغیر وابسته تمایل به پرداخت (WTP) بر روی عرض از مبدا و سایر متغیرهای توضیحی معنادار بیان‌شده، رگرس گردید و ضرایب برآورد شده، مطابق جدول ذیل به دست آمدند. که در زیر به تفسیر هر یک از ضرایب مربوطه به تفکیک مناطق سه‌گانه پرداخته شده است و تفاسیر موارد مذکور به صورت کلی ارائه شده است. قابل ذکر است که آماره‌های مربوط به تخمین و آزمون‌های آماری معنی‌دار و مورد انتظار می‌باشند.

تفسیر ضرایب مدل لاجیت

ضریب متغیر جنسیت (نتایج لاجیت در جدول های شماره ۲، ۳، ۴) برای منطقه باغشمال مثبت شده است. بنابراین می‌توان گفت که

اما این مورد برای منطقه میرداماد منفی شده است که این علامت با نظریه مطابقت ندارد. این مطلب حاکی از آن است که تحت سناریوی بازار فرضی میزان پذیرش مبلغ پیشنهادی ارائه شده همراه با افزوده شدن درآمد، کاهش می‌یابد. در این راستا می‌توان گفت که سرگرمی‌های بسیاری جدای از ورزش و مشارکت ورزشی هستند که افراد این منطقه تمایل زیادی برای سرگرم شدن با آن دارند. لذا این مورد قابل توجه است. هم چنین اثر نهایی این متغیر برابر $2/12$ شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $12/12$ واحد کاهش می‌دهد.

ضریب متغیر پیشنهاد برای هر سه منطقه منفی شده است. این امر حاکی از آن است که تحت سناریوی بازار فرضی، چنانچه مبلغ پیشنهادی یا تعیین شده مکان ورزشی افزایش یابد، پاسخ مثبت به تمایل به پرداخت (قبول مبلغ پیشنهادی) کاهش می‌یابد، که با نظریه هماهنگ است. هم چنین اثر نهایی این متغیر برای منطقه باغشمال برابر $-0/001$ ، میرداماد $-0/001$ ، منطقه $9/04$ - محاسبه شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت ورزشکار را به میزان $0/001$ و $9/04$ واحد در هر یک از مناطق کاهش می‌دهد. ضریب متغیر تعداد جلسات حضور در اماکن ورزشی (در هفته) برای هر سه منطقه مثبت است. این امر حاکی از آن است که هر چه تعداد جلسات مراجعه به مکان ورزشی در هفته بیشتر باشد، تمایل به پرداخت شهریه تعیین شده یا همان مبلغ پیشنهادی افزایش می‌یابد. اثر نهایی این متغیر به ترتیب برای باغشمال، میرداماد و منطقه عبارت است از

$0/12$ ، $0/07$ و $0/04$. این امر بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت فرد را به میزان $0/12$ ، $0/07$ و $0/04$ واحد افزایش می‌دهد. ضریب تمایل به ادامه مشارکت ورزشی در منطقه باغشمال منفی شده است. این ضریب نشان می‌دهند که با کاهش تعداد جلسات فعالیت ورزشی در مکان ورزشی تمایل به پرداخت افراد برای اماکن ورزشی کاهش می‌یابد. هم چنین اثر نهایی این متغیر برابر $-0/09$ - تعیین شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $0/09$ واحد کاهش می‌دهد. ضریب متغیر سن برای منطقه میرداماد و منطقه منفی شده است. بنابراین می‌توان گفت که با افزایش سن میزان مشارکت ورزشی افراد کاهش یافته و احتمال بیش‌تری دارد که تمایل به پرداخت افراد کاهش یابد. هم چنین اثر نهایی این متغیر برای میرداماد برابر با $-0/14$ و برای منطقه $-0/36$ - برآورد شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $0/14$ درصد و $0/36$ واحد کاهش می‌دهد. ضریب متغیر رشته ورزشی برای منطقه میرداماد مثبت شده است. این نشان می‌دهد که تفاوت ماهیت و نوع رشته‌های ورزشی، امکانات و تسهیلات به کار گرفته شده در رشته‌های ورزشی، سختی و آسانی و سایر موارد مذکور در نوع رشته‌های ورزشی از عوامل مهم در میزان تمایل به پرداخت افراد محسوب می‌شوند. هم چنین اثر نهایی این متغیر برابر $0/06$ برآورد شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را برای اماکن ورزشی به میزان $0/06$ واحد افزایش

می‌دهد. ضریب متغیر نوع رشته ورزشی (گروهی - تیمی بودن و انفرادی بودن رشته ورزشی) در منطقه میرداماد منفی شده است. این ضرایب نشان می‌دهند که احتمال تمایل به پرداخت افراد در رشته‌های تیمی و گروهی بیشتر از رشته‌های انفرادی است. همچنین اثر نهایی این متغیر برابر $0/19$ - تعیین شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $0/19$ واحد کاهش می‌دهد. ضریب متغیر مدت زمان سکونت (به سال) برای منطقه منظره مثبت شده است. این مطلب حاکی از آن است که میزان پذیرش مبلغ پیشنهادی ارائه شده همراه با افزوده شدن سابقه سکونت در محل مورد نظر، افزایش می‌یابد. هم چنین اثر نهایی این متغیر برابر $0/2$ است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $0/2$ واحد افزایش می‌دهد. ضریب متغیر، احتمال تمایل به پرداخت ورزشکار را به میزان $0/2$ واحد افزایش می‌دهد. ضریب متغیر برای منطقه منظره تأهل مثبت است. این امر حاکی از آن است که افراد مجرد تمایل به پرداخت بیشتری نسبت به افراد تأهل دارند. همچنین اثر نهایی این متغیر برابر $0/25$ شده است و بدین معناست که یک واحد افزایش در این متغیر، احتمال تمایل به پرداخت افراد را به میزان $0/25$ واحد افزایش می‌دهد.

جدول ۱. ارزش اقتصادی تمایل به پرداخت مردم برای اماکن ورزشی و ارزش اقتصادی مبلغ تعیین شده اماکن منطقه ورزشی

منطقه	ارزش کل تمایل به پرداخت	ارزش کل مبلغ تعیین شده توسط مکان ورزشی
میرداماد	$95087796 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 7923993 = 47/4910 * 167$	$148570548 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 12380879 = 74/1377 * 167$
منظره	$59039520 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 4919960 = 52/34043 * 94$	$73750896 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 6145908 = 65/3829 * 94$
باغشمال	$60696000 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 508000 = 42/1500 * 120$	$72191520 \text{ تومان (سالانه)} = 12 * \text{تومان (ماهانه)} = 6015960 = 50/1333 * 120$

جدول ۲. نتایج مدل لاجیت پس از حذف متغیرهای بی‌معنا از لحاظ آماری برای منطقه باغشمال

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره z	سطح معناداری	اثر نهایی
جنسیت	۱/۲۸۹	۰/۴۲۶	۲/۹۷	۰/۰۳	۰/۲۶
مبلغ پیشنهادی	-۰/۰۰۹	۰/۰۰۴	-۱/۹۸	۰/۰۴	-۰/۰۰۱
درآمد	۰/۰۱۸	۰/۲۷۸	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۰۳
تعداد جلسات در هفته	۰/۶۰	۰/۲۱۴	۲/۸۰۱	۰/۰۰۵	۰/۱۲۳
تمایل به افزایش تعداد جلسات در هفته	-۰/۴۴۵	۰/۲۰۴	-۲/۱۷۴	۰/۰۲	-۰/۰۹
تعداد افراد خانواده	-۰/۲۱۸	۰/۳۵۰	-۰/۶۲۴	۰/۵۳	-۰/۰۴۴
تمایل به ادامه مشارکت ورزشی	-۰/۴۰۴	۰/۱۴۲	-۲/۸۳۸	۰/۰۰۴	-۰/۰۸۲
عرض از مبدا	-۰/۶۳۹	۰/۹۷۶	-۰/۶۵۳	۰/۵۱	-۰/۰۸۲

McFadden R-squared = 0/204

LR statistic = 41/75

Prob (LR statistic) = 0/0001

جدول ۳. نتایج مدل لاجیت پس از حذف متغیرهای بی‌معنا از لحاظ آماری برای منطقه میرداماد

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	اثر نهایی
سن	-۰/۳۷	۰/۱۹۶	-۱/۹۱۳	۰/۰۵	-۰/۱۴۶
مبلغ پیشنهادی	-۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	-۱/۱۸۰	۰/۲۳	-۰/۰۰۰۱
درآمد	-۵/۴۴	۸/۱۳	-۰/۶۶	۰/۵	-۲/۱۲
رشته ورزشی	-۰/۱۶۲	۰/۰۴۸	۳/۳۵۳	۰/۰۰۱	۰/۰۶۲
نوع رشته ورزشی	-۰/۵۰۱	۰/۳۰۸	-۱/۶۲۴	۰/۱۰	-۰/۱۹۵
تعداد جلسات در هفته	۰/۲۰۱	۰/۱۰۳	۱/۹۵۲	۰/۰۵	۰/۰۷۸
عرض از مبدأ	۰/۰۲۲	۰/۸۲	۰/۰۲۷	۰/۹۷	

McFadden R-squared = 0/218
LR statistic = 28/07
Prob (LR statistic) = 0/0001

جدول ۴. نتایج مدل لاجیت پس از حذف متغیرهای بی‌معنا از لحاظ آماری برای منطقه منظریه

متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره Z	سطح معناداری	اثر نهایی
مبلغ پیشنهادی	-۰/۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۴۱	۰/۹۶	-۹/۰۴
درآمد	۲/۶۴	۱/۵۶	۱/۶۸۷	۰/۰۹	۱/۰۳
وضعیت تاهل	۰/۶۴۳	۰/۶۴۱	۱/۰۰۲	۰/۳۱	۰/۲۵
سن	-۰/۹۳۸	۰/۳۴۰	-۲/۷۵۵	۰/۰۰۵	-۰/۳۶
مدت زمان سکونت	۰/۵۳۷	۰/۲۳۹	۲/۲۳۹	۰/۰۲	۰/۲
تمایل به تعداد جلسات در هفته	۰/۱۲۱	۰/۱۳۳	۰/۹۱۰	۰/۳۶	۰/۰۴
تمایل به حضور در باشگاه	۰/۱۸۲	۰/۱۵۱	۱/۲۰	۰/۲۲	۰/۰۷
عرض از مبدأ	-۱/۴۶۷	۱/۳۸۱	-۲/۱۵۴	۰/۰۳	

McFadden R-squared = 0/091
LR statistic = 15/12
Prob (LR statistic) = 0/03

بحث و نتیجه‌گیری

شده در حوزه قیمت‌گذاری اماکن ورزشی در اختیارشان قرار دهد و همین‌طور موجب افزایش درآمدزایی و تدوین برنامه مالی مجموعه‌های ورزشی شود.

یافته‌های تحقیق در ارتباط با تمایل به پرداخت افراد نشان داد که در مجموع ۳۸ درصد از افراد نمونه (۱۴۵ نفر) تمایل به پرداخت مقدار (مبلغ) پیشنهادی توسط اماکن ورزشی را دارا بودند و

قیمت‌گذاری کارکردهای اماکن ورزشی که عموماً بدون قیمت می‌باشند گام مهمی برای تصحیح تصمیمات اقتصادی در راستای توسعه و رشد صنعت ورزش می‌باشد. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند به سازمان‌های ورزشی مربوطه، اداره کل تربیت‌بدنی استان آذربایجان شرقی و سایر باشگاه‌های خصوصی معیارهای مشخص و تعیین

و کارآموزده در مناطق مورد بررسی، موقعیت و شرایط اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی خانوارهای موجود در این مناطق از اهم موارد اثرگذار در میزان تمایل به پرداخت و ارزش اقتصادی مناطق می‌باشد.

از بین افراد شرکت‌کننده در این تحقیق ۱۷۵ نفر (۴۵/۹ درصد) اعلام کردند که مربی نقش مهمی در تمایل به پرداخت این افراد برای سالن ورزشی داشته است. همچنین ۶۷ نفر (۱۷/۶ درصد) تجهیزات، ۷۵ نفر (۱۹/۷ درصد) دسترسی، ۲۵ نفر بهداشت و ایمنی (۶/۶ درصد) و ۲۹ نفر (۱۰/۲ درصد) سایر موارد را در تمایل به پرداخت (شهریه یا هزینه) برای اماکن ورزشی مهم شمردند. در ارتباط با نتایج تحقیق و پاسخگویی افراد حاضر در سالن‌ها و اماکن ورزشی تبریز باید اذعان کرد که عواملی از قبیل مربی، تجهیزات اماکن ورزشی، دسترسی به مکان ورزشی، بهداشت و ایمنی مکان ورزشی، مبلغ شهریه، عدم علاقه و سایر موارد از مهم ترین معیارهای افراد برای پرداخت هزینه باشگاه می‌باشد و شرکت‌کنندگان بیان کرده‌اند در صورت بهبود و فراهم بودن هر یک از این معیارها افراد تمایل بیشتری به حضور در اماکن ورزشی در رشته‌های مختلف ورزشی و پرداخت هزینه خواهند داشت. همچنین بالا بودن مبلغ شهریه در این عوامل از عوامل مهمی بود که موجب عدم تمایل افراد برای حضور در مکان ورزشی می‌شود. همین‌طور ۱۳۷ نفر (۳۶ درصد) کمبود تجهیزات، ۹۵ نفر (۲۴/۹ درصد) دوری به محل زندگی، ۴۰ نفر (۱۰/۵ درصد) ناتوانی مربی، ۷۰ نفر (۱۸/۴ درصد) مبلغ بالای شهریه و ۳۹ نفر (۱۰/۲ درصد) عدم علاقه را در عدم

۶۱ درصد (۲۳۶) از افراد نمونه تمایلی برای پرداخت مقدار (مبلغ) پیشنهادی توسط اماکن ورزشی را نداشتند. همچنین یافته‌ها نشان داد که ۷۰ درصد افراد در منطقه باغشمال در رشته‌های ورزشی مورد بررسی تمایلی به پرداخت مبلغ تعیین شده توسط اماکن ورزشی در این منطقه را نداشتند و فقط ۳۰ درصد با مبلغ تعیین شده موافق بودند. همچنین در منطقه میرداماد ۵۷ درصد عدم تمایل و ۴۲ درصد موافق مبلغ پرداخت شده بودند. برای منطقه منظره نیز ۵۴ درصد مخالف و ۴۵ درصد موافق پرداخت مبلغ تعیین شده توسط اماکن ورزشی در این منطقه می‌باشند. مهم‌ترین بخش یافته‌های تحقیق در ارتباط با برآورد میانگین تمایل به پرداخت افراد برای مکان‌های ورزشی در مناطق سه‌گانه تبریز نشان داد که میانگین میزان تمایل به پرداخت افراد برای اماکن ورزشی در مناطق باغشمال، منظره و میرداماد به ترتیب عبارت‌اند از: ۴۷/۴۴۹۱۰ تومان، ۵۲/۳۴۰۴۳ تومان و ۴۲/۱۵۰۰۰ تومان بودند. همچنین ارزش کل تمایل به پرداخت منطقه باغشمال برای فعالیت‌های ورزشی برابر با ۹۵۰۸۷۷۹۶ تومان، ارزش کل تمایل به پرداخت منطقه میرداماد برای فعالیت‌های ورزشی ۵۹۰۳۹۵۲۰ تومان و این ارزش کل تمایل به پرداخت در منطقه منظره برابر با ۶۰۶۹۶۰۰۰ تومان در طول یک سال می‌باشد. لازم به ذکر است که تعداد افراد مورد بررسی برای مناطق باغشمال برابر با ۱۶۷ نفر، میرداماد ۹۲ و منظره برابر با ۱۲۰ نفر می‌باشند. همچنین موقعیت جغرافیایی این مناطق و قرارگیری بیشتر مجموعه‌های ورزشی در رشته‌های متنوع ورزشی و حضور مربیان مجرب

داشتن باشگاه ورزشی برای ارائه خدمات بهتر را دارند یا نه، نشان داد که ۱۷۱ نفر (۴۴/۹ درصد) با مشارکت سالانه برای باشگاه موافق بودند و ۲۱۰ نفر (۵۵/۱) مخالفت کردند. در ارتباط با افزایش ارزش اقتصادی اماکن ورزشی می‌توان به مراحل قبل از ساخت اماکن ورزشی توجه کرد. به عنوان مثال در طراحی و معماری اماکن ورزشی باید نیازهای متغیر، ورزشی و غیرورزشی (هنری، اجتماعی، فرهنگی، اقامتی و ...) را مد نظر قرار داد و یک مجموعه چند منظوره را به جای یک مجموعه تک منظوره طراحی نمود. همچنین در مرحله بعد از ساخت اماکن ورزشی نیز به ایجاد بخش‌های جدیدی در کنار اماکن ورزشی که برای کاربری‌های جدید مورد استفاده قرار گیرد از قبیل هتل، سالن کنسرت و نمایش، تالار و رستوران و ... اقدام نمود. امید است نتایج پژوهش حاضر بتواند با ارائه قیمت‌های واقعی و توافقی و در خور توان شهروندان به اماکن و سالن‌های ورزشی موجب توسعه فرهنگ ورزش همگانی، افزایش مشارکت ورزشی، سلامتی و تندرستی روحی، جسمی و در نهایت به چرخیدن چرخ اقتصادی اماکن ورزشی کمک شایانی در سطح شهر بکند. همین‌طور ممکن است یکی از عدم مراجعه مردم و استقبال کم شور شهروندان به بعضی از مجموعه‌های ورزشی قیمت مکان‌های ورزشی باشد که ارائه نتایج پژوهش حاضر به حل این مشکل کمک می‌کند.

منابع

- Asafu-Adjaye, J., & Tapsuwan, S. (2008). A contingent valuation study of scuba diving benefits: Case study in Mu KO Similan Marine national park. *Thailand Tourism Management*, 29(6), 1122-1130.

تمایل برای حضور در اماکن ورزشی اعلام کردند.

در دیگر بخش تحقیق از شرکت‌کنندگان پرسیده شد که در صورت فراهم شدن یک مجموعه متمرکز با تنوع فعالیت‌های ورزشی، آیا به خاطر دسترسی آسان حاضر به شرکت در ورزش‌های غیر از موارد مورد علاقه دارند یا نه، ۲۱۶ نفر (۵۶/۷ درصد) بیان کرده‌اند که حاضر به انجام چنین کاری نیستند و ۱۶۵ نفر (۴۳/۳ درصد) به خاطر دسترسی به مکان ورزشی حاضر به تغییر مکان و فعالیت در رشته غیر دلخواه هستند. همچنین از شرکت‌کنندگان خواسته شد اگر به مکان ورزشی دیگری به جز (۳ منطقه مهم شهر تبریز؛ مجموعه‌های ورزشی استادیوم تختی واقع در چهار راه باغ‌شمال تبریز، میرداماد و منظریه) علاقه‌مندند، اظهار کنند. بر این اساس ۲۴۲ نفر معادل با ۶۳/۵ درصد از پاسخ‌دهندگان علاقه‌ای به سایر مکان‌های ورزشی در سطح شهر تبریز نداشتند و ۱۳۹ نفر معادل ۳۶/۵ درصد از افراد نمونه به سایر مکان‌های ورزشی علاقه نشان دادند.

در ارتباط با اینکه ورزشکاران و مشارکت‌کنندگان اخبار مربوط به مجموعه ورزشی و یا سالن را از چه کانالی دریافت می‌کنند، ۱۴۵ نفر (۳۸/۱ درصد) اعلام کردند که بیشترین اخبار مربوطه را از طریق مربی باشگاه دریافت ۳۳ نفر (۸/۷ درصد) از طریق مدیر باشگاه، ۱۰۲ نفر (۲۶/۸ درصد) هم باشگاهی، ۳۲ نفر (۸/۴ درصد) اطلاعاتی‌های باشگاه و ۶۲ نفر (۱۸/۱ درصد) از طریق شبکه‌های اجتماعی اخبار مربوط به مجموعه ورزشی را دریافت می‌کنند. دیگر یافته تحقیق در خصوص تمایل افراد برای مشارکت سالانه در تأمین بودجه جهت نگه

- waterfalls and historic structures. *Journal of Environmental Economics and Natural Resources*, 3, 136-125. [Persian]
- Khaksar Astaneh, H., daneshvar, M., & Kalateh Arabi, V. (2011). Estimation of recreational value of forest parks in Mashhad using contingent valuation method. *Agricultural Economics Research*, 3(2), 78-61. [Persian]
  - Pieshawar, E., Ghahramanzadeh, M., & Hagjou, M. (2014). The effect of agricultural background on willingness to pay for healthy food products in Tabriz (application of therapeutic effects approach). *Journal of Agricultural Science and Sustainable Production*, ۴ (۳), 131-142. [Persian]
  - Pitts, B. G., & Zhang, J. J. (2016). Introduction: The WASM foundation stone. *Global Sport Management: Contemporary Issues and Inquiries, Routledge, London, 1st Edition*, 3-17 .
  - Sports Econ Austria, S. o. t. c. o. s. t. e. g. a. e. i. t. E ., EU publications. (2012).
  - Sultan Hussein, M., Ghahfarokhi Alidost, A., & Farahani, A. (2014). Environmental and Traffic Effects of Yazd Sporting Areas on Urban Environment. *Sport Management Studies*, 24, 15-30 .
  - Zhang, J. J., Pitts, B. G., & Kim, E. (201). Introduction: sport marketing in a globalized marketplace. *Contemporary Sport Marketing: Global Perspectives, Routledge, London. (3-20)* .
  - Bidram, P., Safari, B., & Darvar, D. (2017). Estimating the economic value of Isfahan City Mobarakeh Steel Football Club. *urban economy*, 2(1), 50-37. [Persian]
  - Castellanos, P. J., Sanchez, M., & Garcia Villar, J. (2014). Economic crisis, sport success and willingness to pay: the case of a football club. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 4, 237-249 .
  - Darabi, R., & Alimardani, K. (2012). Valuation of Companies Listed in Tehran Stock Exchange with Approach to Using Real Cash and Applying Arzak Model 2005. *Financial Accounting and Auditing Research*, 4, 123-155. [Persian]
  - Hanemann, M. W. (1994). The Statistical Analysis of Discrete sponce CV Data. In *Bateman, I. J., Willis, K. G. (Eds), Valuing Environmental Prefernces, Oxford University Press*, 302-441 .
  - Jin-ho, S., & Seong, O. (2019). Using a discrete choice experiment to estimate spectators' willingness to pay for professional baseball park sports cape. *Sport Management Review*, 22, 502-512 .
  - Johnson, B. K. C., John, B., Whitehead, S., & Daniel, C. (2012). Mason and J. Gordon Walker, Willingness to pay for downtown public goods generate by large, sports-anchored development projects: The CVM approach. *City, Culture and Society* 3, 201-208 .
  - Kargar Bideh, N., & Liani, G. (2017). Valuation of Shushtar

Willingness to pay and Estimation of Economic Value of Sports venues in Tabriz

Roghayeh Sarlab^{1*}, Mohammad Rasoul Khodadadi², Seyd Mohammad Kashef³

Received: Mar 27, 2020

Accepted: Jul 20, 2020

Abstract

Objective: Sport facilities which are generally non-price pricing functions, an important step towards the development of sports industry is correct economic decisions.

Methodology: The present study is an applied and descriptive-analytical research and has been conducted in the field. The present study examined the sport complexes of Takhti Stadium, Mirdamad and Manzarieh in tabriz. The statistical population consisted of those who referred to the gym, based on Morgan table, 384 persons were selected by stratified random sampling. The research tool was the people's willingness to pay Bidaram et al. (2017) Contingent valuation method was used to investigate the research questions by means of SPSS version 20 and Eviews version 9 software.

Results: The results showed that the average willingness to pay for sports facilities in Baghshamal, Manzarieh and Mirdamad areas were: 47/44910Tomans, 52/ 34043Tomans and 42/15,000 Tomans respectively. Also, the total value of the tendency to pay for sports activities is 95087796 Tomans, Mirdamad for 59039520 Tomans and 60696000 Tomans in one year.

Conclusion: Geographical location and the presence of experienced trainers are the reasons for the increased willingness to pay.

Keywords: Willingness to Pay, Economic Value, Contingent Valuation, Sport facilities.

---

1. Assistant Professor, Urmia University, Urmia, Iran. 2. Associate Professor, University of Tabriz, Tabriz, Iran. 3. Professor, Urmia University, Urmia, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: r.sarlab@urmia.ac.ir

